

Comisia administrație publică

RAPORT

cu privire la audierea entităților publice responsabile de activitățile efectuate în scopul realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PIEF) în baza Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, semnat la 17 septembrie 2018 și ratificat de Parlamentul Republicii Moldova la 8 noiembrie 2018 prin Legea nr. 240/2018

În conformitate cu atribuțiile sale funcționale prevăzute de articolul 27 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și de prevederile Hotărârii Parlamentului nr. 72/2019 privind domeniile de activitate ale comisiilor permanente ale Parlamentului, Comisia administrație publică în cadrul ședinței publice din 4 mai 2022 a desfășurat audierea entităților publice responsabile de activitățile efectuate în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PÎEF) în baza Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, semnat la 17 septembrie 2018 și ratificat de Parlamentul Republicii Moldova la 8 noiembrie 2018 prin Legea nr. 240/2018.

În cadrul acestui proces de audieri au participat reprezentanții Guvernului Republicii Moldova – Ministerului Finanțelor, Cancelariei de Stat, Agenției Servicii Publice, Agenției Proprietății Publice, Agenției Relații Funciare și Cadastru, autoritățile administrației publice locale, respectiv, asociația reprezentativă a autorităților administrației publice locale (CALM).

În derularea evenimentului propriu-zis, reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale și, în mod special, membrii Comisiei administrație publică au menționat despre impactul și importanța realizării obiectivelor Proiectului de înregistrare și evaluare (PÎEF) și au subliniat necesitatea stringentă a desfășurării în termen a acțiunilor inerente procesului de implementare a acestuia. Proiectul (PÎEF) urmează să susțină realizarea unor programe de stat importante, menite să îmbunătățească domeniul administrarea patrimoniului public, evaluarea proprietății imobiliare și înregistrarea tuturor bunurilor imobile proprietate privată și proprietate publică din Republica Moldova, cu înregistrarea în sistemul național de cadastru fără cheltuieli de la bugetele publice locale și, totodată, să ofere sprijinul necesar pentru creșterea veniturilor proprii ale autorităților administrației publice locale. Prin urmare, Proiectul vine să sprijine și să stimuleze dezvoltarea sistemului de administrare funciară din Republica Moldova, în acord cu cele mai

bune practici, motiv pentru care se impune obligativitatea asigurării executării activităților de implementare a Proiectului în corespundere cu termenele de realizare stabilite conform Planului calendaristic agreed.

Pornind pe dimensiunea acestor considerente și urmare a desfășurării la 18 octombrie 2021 a audierii entităților vizate de responsabilitatea implementării Proiectului menționat, Comisia permanentă în vederea excluderii impedimentelor care trenează procesul derulării activităților specifice cu privire la executarea lucrărilor cadastrale întru realizarea Proiectului dat și neadmiterea întârzierii în raport cu Planul inițial de implementare al acestuia, în cadrul ședinței de lucru din 17 noiembrie 2021, în rezultatul examinării informațiilor prezentate la etapa audierilor nominalizate, a adoptat o Decizie în acest sens cu recomandările și constatările de rigoare (Decizia CAP – 06 nr. 212 din 17.11.2021), remisă ulterior către entitățile respective întru conformare.

Potrivit Deciziei, Agenția Servicii Publice prin intermediul Departamentului cadastru în calitate de agenție de implementare a Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PÎEF), semestrial, urmează să informeze Comisia parlamentară despre realizările efectuate în cadrul Proiectului, în vederea asigurării garanției de respectare a termenului de executare prevăzut în Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare. Implementarea Proiectului (PÎEF) este asigurată în comun cu suportul agențiilor de sprijin, Agenției Proprietății Publice (pe componenta Delimitarea și înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile proprietate publică) și Agenției Relații Funciare și Cadastru (pe componenta Evaluarea bunurilor imobile și consolidarea Infrastructurii Naționale de Date Spațiale).

Drept urmare a audierilor stabilite, Comisia administrație publică prin Decizia adoptată a constatat:

- *progresul Proiectului în perioada de 9 luni - 2021 este insuficient pentru al treilea an de implementare;*
- *activitățile efectuate, în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PIEF), de către Agenția Servicii Publice în calitate de agenție de implementare a Proiectului în comun cu sprijinul Agenției Proprietății Publice (pe componenta Delimitarea și înregistrarea bunurilor imobile proprietate publică) și Agenției Relații Funciare și Cadastru (pe componenta Evaluarea bunurilor imobile și componenta Consolidarea Infrastructurii Naționale de Date Spațiale), sunt apreciate de către Banca Mondială la Progresul de realizare cu calificativul „moderat satisfăcător”, respectiv, la Progresul general de implementare cu calificativul „moderat nesatisfăcător”- 24.06.2021.*
- *lipsa aspectului motivațional în raport cu reprezentanții autorităților administrației publice locale implicați în participarea la lucrările cadastrale și cele de delimitare a proprietății publice;*
- *carențe ale cadrului normativ, care au generat disfuncționalități a procesului de delimitare a bunurilor imobile etc.*

Suplimentar acestui proces de audieri, discuțiile despre activitățile inițiate și în curs de demarare privind progresul de implementare a Proiectului (PÎEF) au fost continuate și în cadrul audierilor publice din 2 februarie 2022 cu privire la exercitarea controlului asupra implementării cadrului normativ de reglementare a regimului juridic aplicabil proprietății publice, raporturilor ce țin de administrarea și deetatizarea proprietății publice, precum și a dreptului de proprietate publică a unităților administrativ- teritoriale. Context în care, reprezentantul Departamentului cadastru al Agenției Servicii Publice a menționat asupra

misiunii Agenției Servicii Publice în cadrul procesului de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică și, totodată a confirmat responsabilitatea determinată prin rolul acesteia, *ca agenție de implementare a Proiectului – PÎEF*, de a asigura implementarea procesului de delimitare, în mod masiv, în cadrul Programului de stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică pentru anii 2019-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 80 din 11.02.2019 și, respectiv să asigure înregistrarea bunurilor imobile (*a dreptului de proprietate asupra acestora*) în funcție de apartenență și pe domenii în registrul bunurilor imobile ca etapă finală a procesului de delimitare a bunurilor proprietate publică.

În aceste condiții, comisia permanentă reiterat și-a expus consecvența în raport cu împuternicirile Agenției Servicii Publice de a coordona și asigura activitățile într-un mod eficient în vederea implementării în termenii stabiliți a Proiectului de înregistrare și evaluare funciară. Astfel, potrivit Deciziei adoptate de către comisia parlamentară la 17 noiembrie 2021, Agenția Servicii Publice urma să întreprindă acțiuni de redresare a situației cât și de revenire la planul calendaristic întru realizarea obiectivelor PÎEF.

Prin urmare, în scopul monitorizării procesului de implementare a prevederilor acestui Proiect, recent membrii Comisiei parlamentare au efectuat o vizită de documentare în teritoriu (20 aprilie 2022), raionul Ocnița, cu participarea primarilor și specialiștilor în domeniul reglementării regimului funciar (inginerii cadastrali), întrevvedere în cadrul căreia au fost discutate problemele confruntate în raport cu modul de administrare și procesul de delimitare a proprietății publice. Ori, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 80 din 11.02.2019 privind aprobarea Programului de stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică pentru anii 2019-2023, este stabilit termenul de realizare a acțiunilor respective pentru raionul Ocnița în cadrul Programului de stat menționat și, anume Trimestrele I - II și IV, 2019, respectiv, Trimestrul I - 2020. Deci, subliniem că potrivit Hotărârii de Guvern menționate, deja trebuiau să fie executate lucrările de delimitare masivă a bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică, după apartenență și pe domenii, (public și privat) și, respectiv asigurată înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a proprietății publice a statului și a unităților administrativ-teritoriale, delimitată după apartenență și pe domenii (public și privat), pe teritoriul raionului Ocnița, acțiuni față de care sunt responsabile pentru realizarea acestora Agenția Servicii Publice și Agenția Proprietății Publice.

În contextul celor expuse, întru asigurarea continuității procesului de audieri în vederea respectării termenului de executare prevăzut în Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare, Comisia parlamentară conform Deciziei din 17.11.2021, semestrial, urmează să audieze Agenția Servicii Publice despre realizările efectuate în cadrul Proiectului pentru constatarea progreselor înregistrate în această privință. Pe acest motiv, la 4 mai curent a fost organizată audierea părților implicate și responsabile în procesul de implementare propriu-zis.

Drept urmare, în cadrul desfășurării acesteia reprezentantul Departamentului cadastru al Agenției Servicii Publice a prezentat Raportul de progres referitor la implementarea Proiectului de înregistrare și evaluare funciară, echipa tehnică - care este unitatea de implementare a Proiectului, cât și sarcinile stabilite pentru aceasta.

Formatul echipei de implementarea a proiectului se prezintă după cum urmează.

1. Oleg LIPCEAN - Manager de Proiect (deține funcția din ianuarie 2022)
2. Iuliana PALADE – Manager financiar

3. Ion BĂGU – Specialist în domeniul achiziții
4. Adrian PROZOROVSKI - Specialist în domeniul achiziții
5. Elena HARCENCO – Specialist în domeniul social

Inițial, prezentării Raportului de progres, s-a comunicat despre structurarea Proiectului care este axat pe 4 componente de bază și anume:

Componenta A presupune **Înregistrarea primară a bunurilor imobile** și include înregistrarea proprietății publice a unităților administrativ-teritoriale și a statului, având ca scop final crearea cadastrului bunurilor imobile în Republica Moldova, precum și consolidarea calității datelor cadastrale pentru bunurile imobile deja înregistrate.

Componenta B prevede **Evaluarea bunurilor imobile** în scopul impozitării și urmărește evaluarea masivă pentru toate categoriile de bunuri imobile și reevaluarea bunurilor imobile care au fost supuse evaluării în perioada anterioară în baza Programului de stat aprobat în anul 2003, în vederea îmbunătățirii transparenței pieței imobiliare și menținerea unui sistem de evaluare a bunurilor imobile actualizat.

Componenta C privește **Consolidarea sistemului de administrare funciară** în scopul susținerii dezvoltării sectorului dat prin fortificarea capacităților de guvernanță și tehnologia informației și comunicațiilor - TIC a deținătorului Registrului bunurilor imobile, precum și dezvoltarea infrastructurii naționale de date spațiale și elaborarea propunerilor de modificare a cadrului normativ, după necesitate.

Componenta D vizează **Consolidarea capacității și managementul de proiect** și presupune consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale și agențiilor cu activitate în domeniul administrării funciare, precum și susținerea gestionării eficiente a Proiectului.

În consecință, în cadrul procesului de raportare pe *Componenta A* s-a relatat despre executarea lucrărilor de cadastru necesare înregistrării primare masive a bunurilor imobile proprietate privată și delimitării proprietății publice, care se află în etapă de desfășurare în 19 unități administrativ-teritoriale, dintre care 17 raioane și, respectiv, 2 municipii Bălți și Chișinău. Pentru 8 raioane se atestă contractarea lucrărilor cadastrale cu acoperire pentru toate localitățile acestora, iar pentru 11 raioane lucrările respective sunt executate parțial, în proporție de 30% - 70%. Concomitent, s-a informat că lucrările de cadastru privind înregistrarea primară masivă a bunurilor imobile proprietate privată în cca 490 localități din zona rurală încă nu sunt finalizate.

La momentul actual, sunt desfășurate licitații în 4 raioane aflate în etapa de evaluare a ofertelor, respectiv, în alte 4 unități administrativ-teritoriale sunt anunțate licitații cu data limită de depunere a ofertelor pe parcursul lunii mai curent. Tot pentru luna mai este planificată anunțarea licitației pentru raionul Ungheni și Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia. La fel, s-a subliniat despre desfășurarea unor licitații față de care nu s-au depus ofertele, inclusiv, 2 licitații internaționale context în care sunt vizate 6 raioane, față de care conform celor relatate există planul de redresare a situației pentru asigurarea acoperirii totale a teritoriului țării.

În raport cu raionul Ocnița, contractul privind executarea lucrărilor cadastrale a fost semnat la sfârșitul lunii noiembrie 2019, iar lucrările urmau a fi executate în decursul a 12 luni. La zi, din cele 5 unități administrativ-teritoriale aflate în afara sistemului de cadastru lucrările de înregistrare au fost efectuate pentru proprietatea publică privată și, totodată, este inițiată procedura de modificare a Registrului bunurilor imobile pentru corectarea erorilor comise. Sub acest aspect, s-a menționat despre realizarea procesului de consultare

publică care permite captarea erorilor de identificare a amplasării bunului imobil, cât și despre cele de înregistrare a dreptului asupra bunului, astfel, consultări publice fiind desfășurate în 38 de localități. Există 36 de contestații, dintre care 3 sunt respinse ca neîntemeiate, în baza cărora au fost efectuate corectările și perfectate materialele cadastrale prin eliminarea erorilor depistate.

Cu privire la valorificarea mijloacelor financiare pe Componenta A, din informațiile prezentate absorbția acestora este la nivel de 2%, acest fapt fiind datorat contractelor încheiate și achitate intermediar la livrarea rezultatelor și la finalizare pentru a diminua riscurile financiare. Actualmente, sunt încheiate 27 de contracte pentru lucrările cadastrale, iar bugetul planificat inițial pentru această componentă a fost de 15,3 mil. euro. În perioada anului 2021, începutul anului 2022 s-a intrat în proces de restructurare a Proiectului și fiind la jumătatea termenului de realizare a acestuia s-a revizuit cantitatea estimativă de bunuri imobile pe teritoriul țării, context care a determinat o corectare de buget de 13,3 mil. euro.

Referitor la riscurile identificate și evoluția acestora a fost accentuat:

- *riscul în creștere privind corectarea erorilor și lipsa documentelor primare în cadrul autorităților publice locale din cauza arhivelor inexistente,*
- *riscul constant privind capacitatea redusă a companiilor private specializate în domeniul cadastrului,*
- *deficitul constant de resurse umane în sectorul privat, cât și în sectorul public,*
- *riscul constant privind perioada de examinare a materialelor necesare procesului de delimitare a proprietății publice pe partea autorităților publice centrale.*

Pe Componenta B, s-a comunicat despre Planul măsurilor de redresare aflat în proces de implementare, despre testarea modelului de evaluare a încăperilor locative, inițierea în luna iunie curent a testării modelului de evaluare a caselor de locuit, caselor sezoniere și garaje, despre dezvoltarea metodologiei de evaluare a bunurilor imobile cu destinație comercială, elaborarea metodologiei de evaluare a terenurilor cu destinație agricolă, cât și despre elaborarea metodologiei pentru aplicarea metodei costului etc.

Pe dimensiunea financiară Componenta B, la fel, a trecut printr-o restructurare și ca urmare a revizuirii activităților planificate bugetul a fost redus de la 5 mil. euro la 3, 45 mil. euro, iar nivelul de valorificare a mijloacelor financiare este de 3% absorbție.

Privitor la elementele de risc s-a punctat existența riscurilor constante identificate anterior precum:

- *riscul cu privire la numărul limitat de experți specializați în modelare matematică pentru evaluarea masivă computerizată a bunurilor imobile,*
- *riscul în creștere privind insuficiența datelor de piață pentru elaborarea modelelor matematice ș.a.*

Pe Componenta C care vizează fortificarea capacităților și consolidarea sistemului de administrare funciară, la subcomponenta „Dezvoltarea TIC în domeniul cadastrului”, s-a evidențiat despre activitățile realizate în vederea dezvoltării Registrului obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară ROITE și anume,

- *revizuirea și modificarea Conceptului Sistemului Informațional Automatizat ROITE,*
- *elaborarea specificațiilor tehnice pentru acest sistem,*
- *cartografierea proceselor de lucru pentru înregistrarea obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară.*

De asemenea, ca element esențial pe subcomponenta respectivă întru consolidarea capacităților TIC s-a menționat despre digitizarea documentației din arhiva cadastrală, care potrivit Raportului de progres înregistrează devieri de la planul calendaristic agreat în cadrul contractelor semnate prin extinderea termenului de executare cu aproximativ 6 luni.

Cu privire la subcomponenta „Suport pentru Infrastructura Națională de Date Spațiale din cele relatate nu s-a reușit contractarea serviciilor pentru dezvoltarea standardelor naționale de date spațiale și modelelor de date.

În privința bugetului planificat pentru această componentă, inițial erau prevăzute mijloace financiare în total de 8 mil. euro, iar după rectificare bugetul este de 5,3 mil. euro. Valorificarea mijloacelor financiare pentru componenta respectivă este în mărime de 10%.

Pe Componenta D, conform celor raportate, sunt prevăzute acțiuni de instruire pentru autoritățile administrației publice locale și centrale, precum și de efectuare a sondajelor prestabilite în corespundere cu Acordul de finanțare. În acest sens, s-a specificat despre instruirile efectuate cu personalul de specialitate de la nivel local în localitățile unde au fost desfășurate lucrările cadastrale, despre instruirile focusate pe problemele confruntate de autoritățile respective din domeniul administrării proprietății publice și anume delimitarea selectivă a acesteia și corectarea erorilor ca urmare a Programului Național „Pământ”, despre instruirile autorităților publice locale în desfășurarea consultărilor publice cu cetățenii - 55 primării, cât și despre sondajul satisfacției beneficiarilor lucrărilor cadastrale al cărui obiectiv este evaluarea performanței organelor cadastrale teritoriale, cunoașterea așteptărilor principalilor solicitanți de servicii și schițarea unui plan de îmbunătățire pentru a asigura o accesibilitate mai mare a serviciilor.

Cu referință la mijloacele bugetare, inițial a fost planificat un buget în mărime de 1,9 mil. euro, ulterior după restructurare și eliminarea unor activități depășite s-a ajuns la un buget de 1,56 mil. euro.

Sub aspectul *managementului financiar*, conform Raportului de progres pentru echipa de management a Proiectului sunt planificate 774 mii euro și până în prezent au fost valorificate aproximativ 280 mii euro (valorificate cca 36%).

Cheltuielile totale în cadrul Proiectului dat în perioada 14 ianuarie 2019 – prezent au constituit 1,6 mln. euro sau 5% din valoarea revizuită a acestuia.

Drept urmare a prezentării progresului înregistrat la implementarea Proiectului pe componentele constitutive, discuțiile lansate în cadrul audierilor au pus în evidență din partea deputaților prezenți și ai membrilor comisiei parlamentare temeri justificate privind executările întârziate a măsurilor și acțiunilor necesare pentru realizarea Proiectului. Acest lucru certifică convingerea că succesiunea activităților desfășurate de către agenția de implementare determină atingerea lentă a obiectivului general propus de Proiect, care urmărește de a îmbunătăți calitatea și transparența sistemului de administrare funciară și a sistemului de evaluare în Republica Moldova. În această condiție, membrii comisiei au insistat pentru precizarea termenului de executare prevăzut pentru realizarea Proiectului și data inițierii proceselor de implementare. Deoarece, având în speță, cazul raionului Ocnița care este și raionul – pilot în implementarea PÎEF, intrată în proiect în anul 2019, s-a confirmat că până în prezent nu are înregistrată nici o unitate administrativ-teritorială față de care să fie finalizate lucrările cadastrale integral și anume, lucrările cadastrale executate în vederea înregistrării primare masive a proprietății private, a proprietății publice a unității

administrativ-teritoriale și a statului, corectarea erorilor comise și, respectiv, parcurse pe deplin etapele procesului de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică.

Astfel, membrii comisiei permanente au comunicat că, deși, Proiectul prevede să îmbunătățească domeniul cadastrului, evaluarea proprietății imobiliare și înregistrarea tuturor bunurilor imobile proprietate privată și proprietate publică din Republica Moldova, cu înregistrarea gratuită în sistemul național de cadastru și, totodată, să ofere sprijinul necesar pentru creșterea veniturilor proprii ale bugetelor locale, la momentul actual, identificăm contrariul deoarece veniturile respective referitoare la administrarea proprietății publice și aplicarea impozitului pe bunurile imobile, se înscriu la categoria veniturilor neîncasate sau ratate și constituie aproximativ 20 mlrd. de lei.

De asemenea, în contextul celor relatate, s-a atenționat și despre posibilitatea unor eventuale riscuri în care unitățile administrativ-teritoriale neavând acoperire prin lucrările de cadastru inerente Proiectului să fie impuse de situație spre realizarea acestora, ulterior, pe cont propriu, fapt care în mod cert va genera cheltuieli suplimentare pentru bugetele locale.

Suplimentar, s-a invocat despre problemele confruntate de către autoritățile administrației publice locale în procesul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică și anume:

- *privind inventarierea bunurilor imobile ca etapă în care se determină existența bunurilor proprietate publică și identificarea lor. Sub acest aspect, s-a făcut referință la bunurile imobile identificate și, care odată supuse examinării de către comisia de inventariere pentru a fi ulterior delimitate numărul acestora a fost micșorat din motive necunoscute;*
- *privind suprapunerea bunurilor imobile proprietate publică din comuna Calarașovca, raionul Ocnița, condiționată de erorile comise la implementarea proiectelor de organizare a teritoriului, situație față de care s-a atenționat despre intervenirea și executarea lucrărilor pentru corectarea acestora;*
- *privind obligativitatea delimitării terenurilor proprietate publică în baza planului de contur, fapt ce nu permite delimitarea acestora pe porțiuni în vederea administrării eficiente a proprietății publice;*
- *privind acțiunile arbitrare din partea persoanelor responsabile pentru recepția lucrărilor din cadrul Agenției Servicii Publice de a substitui Decizia autorității deliberative a administrației publice locale prin care a fost aprobată lista de bunuri imobile proprietate publică a unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi în baza căreia se exercită modul de administrare față de bunurile respective etc.*

Ori, pornind de la principiile de bază ale administrării publice locale prevăzute de art. 109 din Constituția Republicii Moldova, Carta Europeană a Autonomiei Locale, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 1253-XIII din 16.07.97, art. 3 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, respectiv, art. 3 din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă, deputații comisiei parlamentare au atenționat că administrarea publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază inclusiv, pe principiul autonomiei locale, prin care se înțelege dreptul și capacitatea efectivă ale autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice.

Adițional, la paleta de probleme existente la nivelul unităților administrativ-teritoriale în cadrul realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PÎEF), au fost evidențiate

și dificultățile întâmpinate de către entitățile responsabile de implementare, fapt ce condiționează trenarea procesului de activități specifice executării lucrărilor cadastrale întru asigurarea Proiectului conform parcursului prestabilit. Sau în virtutea faptului, invocate au fost capacitățile instituționale limitate, lipsa sau numărul limitat de specialiști calificați la nivel național care să posede cunoștințele necesare pentru elaborarea modelelor de evaluare automatizată masivă a bunurilor imobile în vederea asigurării transparenței pieței imobiliare și menținerea sistemului de evaluare a proprietății actualizat și utilizabil etc., context care determină întâzieri în raport cu Planul de implementare al Proiectului.

Tot aici, în raport cu evaluarea bunurilor imobile (prima evaluare - terenurile agricole, bunurile imobile locative din zona rurală) s-a menționat că există riscul de a nu se reuși în cadrul Proiectului cu acest proces deoarece nu sunt finalizate lucrările de cadastru, înregistrarea bunurilor imobile fiind prevăzută cu finalitate pentru anul 2024 și, ca etapă a delimitării va preceda procesului de evaluare a bunurilor imobile.

Pe final, membrii comisiei administrație publică au atenționat asupra faptului că actualmente o mare parte din bunurile imobile situate în limitele teritoriului republicii nu sunt la evidența cadastrului bunurilor imobile, drepturile de proprietate nu sunt înregistrate, iar titularii de drepturi nu dețin titluri de proprietate, fapt care determină lipsa de recunoaștere publică a dreptului de proprietate și a altor drepturi patrimoniale asupra bunurilor imobile, precum și ocrotirea de către stat a acestor drepturi. În condițiile date, potrivit Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, se stabilește că cadastrul bunurilor imobile este cadastrul general al țării, în care se identifică, se descriu, se estimează și se reprezintă pe planuri cadastrale toate bunurile imobile din țară, respectiv, se înregistrează drepturile titularilor asupra lor și, în același timp, este un sistem de ocrotire a titularilor de drepturi patrimoniale asupra bunurilor imobile. Ori, Agenția Servicii Publice cu structurile sale teritoriale, care constituie sistemul organelor cadastrale este responsabilă nemijlocit de crearea și ținerea cadastrului bunurilor imobile, altor sisteme informaționale și registre de domeniu, executarea lucrărilor cadastrale și celor de evaluare a bunurilor imobile, administrarea băncii centrale de date a cadastrului bunurilor imobile, precum și de efectuarea înregistrărilor de stat ale bunurilor imobile și ale drepturilor asupra acestora etc.

Drept urmare, s-a accentuat că în măsura prevăzută de lege, normele de referință se impun printr-un caracter imperativ, ca necesitate categorică și necondiționată în respectarea acestora.

În rezultatul acestei runde de audieri cu participarea reprezentanților Guvernului Republicii Moldova – Ministerului Finanțelor, Cancelariei de Stat, Agenției Servicii Publice, Agenției Proprietății Publice, Agenției Relații Funciare și Cadastru, cât și a discuțiilor demarate cu reprezentanții autorităților administrației publice locale,

Comisia administrație publică **CONSTATĂ :**

- reiterat că progresul Proiectului este unul insuficient pentru al treilea an de implementare, ceea ce este confirmat prin absorbția extrem de joasă a mijloacelor financiare,
- lipsa lucrărilor cadastrale definitive pentru cel puțin o unitate administrativ-teritorială,
- prezența riscurilor aferente activităților de implementare a Proiectului identificate anterior la prima rundă de audieri și incapacitatea de eliminare a acestora,

- lipsa unui management eficient a riscurilor apărute pe parcursul realizării activităților proiectului, dar și a celor care urmau a fi identificate pînă la derularea propriuzisă a proiectului,
- trenarea succesiunii activităților aflate în proces de derulare de realizarea cărora responsabilă este agenția de implementare cu suportul agențiilor de sprijin pentru atingerea obiectivului general propus de Proiect;
- riscul nerespectării termenului de realizare a prevederilor Proiectului raportat la dinamica implementării este iminent;
- discordanța raportului dintre cheltuielile efectuate pentru serviciile de consultanță realizate la nivel de 36% și cheltuielile totale din cadrul Proiectului realizate la nivel de doar 5%;
- impedimente create la etapa efectuării recepției raportului lucrării de către persoanele responsabile din cadrul Agenției Servicii Publice;
- substituirea deciziei deliberative a UAT cu decizia persoanelor din cadrul ASP antrenate în procesul de recepție a lucrărilor cadastrale,
- efectele nerealizării în termen a obiectivelor Proiectului vor avea un caracter nefast atât pentru bugetele locale prin înregistrarea veniturilor ratate, cât și pentru bugetul de stat prin rambursarea ratelor și dobânzilor creditului acordat;

Comisia administrație publică **CONCLUZIONEAZĂ:**

1. Îmbunătățirea de management al Departamentului cadastru din cadrul Agenției Servicii Publice se impune ca o necesitate absolută.

În temeiul prevederilor stabilite în Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797/1996, Comisia administrație publică

DECIDE:

I. Se ia act de informația prezentată de președinta Comisiei administrație publică – Doamna Larisa VOLOH, de reprezentanții autorităților administrației publice centrale și locale și de Raportul de progres cu privire la implementarea Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PÎEF) prezentat de către Agenția Servicii Publice.

II. RECOMANDĂ:

1. Agenției Servicii Publice, în calitate de agenție de implementare:

- cu suportul agențiilor de sprijin să accelereze întreprinderea măsurilor necesare de executare a lucrărilor de corectare a erorilor comise, inclusiv, pe cazul comunei Calarașovca, raionul Ocnița;
- să prezintă Comisiei administrație publică nota informativă pe situațiile problemă existente în procesul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică aferente raionului Ocnița, cu soluțiile identificate pentru excludere;
- să întreprindă acțiuni de redresare a situației și revenire la planul calendaristic de realizare a obiectivelor PÎEF;
- în rezultatul desfășurării procesului de audieri publice asupra entităților responsabile pentru activitățile de implementare a Proiectului (PÎEF) organizate la data de 18 octombrie 2021, respectiv la 4 mai curent, pornind de

la constatări și concluzii, să evalueze și să dispună îmbunătățirea managementului Departamentului cadastru în scopul eficientizării lucrărilor cadastrale necesare pentru realizarea Proiectului de înregistrare și evaluare funciară și respectării termenului de executare al acestuia.

2. Consiliului proiectului înregistrare și evaluare funciară,

în calitate de consiliu de monitorizare și evaluare a evoluției generale a Proiectului, precum și a executării planului de activitate anual și bugetului acestuia:

- să se convoace în ședință extraordinară pentru evaluarea activităților Proiectului de înregistrare și evaluare funciară care sunt esențiale pentru atingerea obiectivului Proiectului și livrarea cu succes a rezultatelor scontate;
- să examineze riscurile la zi care pot pune în pericol realizarea cu succes și în termen a obiectivelor Proiectului;
- să examineze și să acorde calificativ bordului de management și agenției de implementare a Proiectului, inclusiv prin prisma managementului riscurilor.

3. Agenției Relații Funciare și Cadastru,

în calitate de autoritate publică care duce politicile în domeniul relațiilor funciare, cadastrului, evaluării bunurilor imobile și infrastructurii de date spațiale:

- să examineze acțiunile și/sau inacțiunile persoanelor implicate în procesul de recepție a lucrărilor cadastrale în cadrul Proiectului;
- să examineze sarcina de reconceptualizare a procesului de recepție a lucrărilor cadastrale având în vedere dublarea funcțiilor de înregistrare a bunului de către registratori;
- să examineze cadrul normativ, prin prisma eliminării curențelor, lacunelor și divergențelor existente în domeniul evidenței obiectelor de infrastructură tehnico-edilitare, cât și în domeniul digitalizării sub acest aspect;
- în comun cu Agenția Proprietății Publice să examineze cadrul normativ, prin prisma eliminării curențelor și lacunelor care constituie un factor de risc și/sau creează impedimente în realizarea calitativă și în termen a obiectivelor PÎEF.

4. Agenției Proprietății Publice,

ca agenție responsabilă prin participare la elaborarea și perfecționarea cadrului normativ, inclusiv, în domeniul administrării, delimitării, consolidării și evidenței proprietății publice:

- să examineze cadrul normativ, prin prisma eliminării curențelor și lacunelor care constituie un factor de risc și/sau creează impedimente în realizarea calitativă și în termen a obiectivelor PÎEF și anume să inițieze elaborarea propunerilor de modificare și amendare pentru:
 - *Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice;*
 - *Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, nr.63/2019,*

- *Hotărârea Guvernului privind aprobarea Programului de stat pentru delimitarea bunurilor imobile, inclusiv a terenurilor proprietate publică pentru anii 2019-2023, nr. 80/2019.*

5. Autorităților Administrației Publice Locale să dea dovadă de maximă diligență în realizarea competențelor și obligațiilor în cadrul PÎEF.

III. Agenția Servicii Publice, va prezenta Comisiei administrație publică până la finele anului curent Raportul de progres pentru anul 2022 cu privire la realizările efectuate în cadrul Proiectului de înregistrare și evaluare funciară (PÎEF) în scopul respectării termenului de executare prevăzut în Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare.

Larisa VOLOH,
Președintă

Ex. Bonari N
Tel. 820 591